

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Contactpersoon
Erik Van Engelen (Cft)
Datum
19 november 2012
Ons kenmerk
Cft 201201069
Pagina
1/3

Telefoonnummer
+5999 461 9081
E-mail
info@cft.an
Uw kenmerk

Bijlagen
-

Onderwerp
Informatieverzoek en ongevraagd advies ten aanzien van leningen buiten de begroting

Geachte heer Jardim,

Het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) heeft onlangs op uitnodiging van de interim secretaris-generaal van het ministerie van Financiën een presentatie mogen bijwonen van USONA over de stand van zaken en financiering van het Nos Hospital Nobo (NHN). Uit deze presentatie is naar voren gekomen dat Curaçao ondanks de aanwijzing voornemens is om meerjarige financiële verplichtingen aan te gaan in de vorm van een financiering van ongeveer ANG 350 mln. Tegelijkertijd hebben wij uit de presentatie begrepen dat deze financiering zo wordt vormgegeven dat het Cft hierover naar uw oordeel in het kader van artikel 16 van de Rijkswet niet dient te adviseren. Voor de volledigheid wil het Cft opmerken dat zij zich niet uitlaat over beleid en dat zij ook geen oordeel heeft over de noodzaak van de bouw van een nieuw ziekenhuis.

Het Cft is onder verwijzing naar de door de Rijksministerraad gegeven aanwijzing van mening dat, ongeacht de wijze waarop NHN gefinancierd zal worden, het van cruciaal belang is dat de bouw en exploitatie van NHN past binnen een sluitende begroting waarbij de rentelastnorm niet wordt overschreden. Zoals bekend is er sinds 10-10-'10 geen sprake van een sluitende begroting geweest en worden de daaraan ten grondslag liggende tekorten grotendeels veroorzaakt door de tekorten in de zorg zoals geïllustreerd in onderstaande tabel.

Zorgtekorten in mln ANG	2011	2012	2013	2014	2015
Tekort in de zorg	92	61	90	120	130
Totale tekort	166	196	321	370	430
Aandeel zorg in totale tekort	55%	31%	28%	32%	30%

**College financieel toezicht Curaçao en
Sint Maarten**
De Rouvilleweg 39
Curaçao

Telefoon (+5999) 461 9081
Telefax (+5999) 461 9088
E-mail info@cft.an
Internet www.cft.an

Naast het gegeven dat de zorg een significant onderdeel uitmaakt van het totale tekort op de begroting van Curaçao stijgen de kosten van de zorg ook nog aanzienlijk gedurende de komende jaren. Daarnaast dient er een oplossing gevonden te worden voor de verlieslatende situatie waarin het SEHOS momenteel verkeerd. Een onderzoek door de SOAB heeft uitgewezen dat de liquidatie van het SEHOS ANG 53 miljoen zal gaan kosten hetgeen zeer waarschijnlijk voor rekening zal komen van de overheid en waarmee in de begroting nog geen rekening is gehouden.

In het kader van de begrotingsuitvoering 2012 en begrotingsvoorbereiding 2013 heeft het Cft de afgelopen periode veelvuldig contact gehad met uw ministerie en de zorgfondsen om meer inzicht te krijgen in de factoren die ten grondslag liggen aan de tekorten. Uit deze gesprekken is naar voren gekomen dat een omvangrijk pakket aan hervormingsmaatregelen, waaronder invoering van de zogenaamde basisverzekering met pakketverkleining, nodig is om de tekorten terug te dringen. De invoering van de basisverzekering laat al geruime tijd op zich wachten, evenals besluitvorming om de overige hervormingsmaatregelen in te voeren.

Tijdens de presentatie werd de komst van het nieuwe ziekenhuis gepresenteerd als een zogenaamde 'motor' voor deze besluitvorming. Het Cft kan zich slecht vinden in deze aanpak waarbij schijnbaar eerst besloten moet worden om binnen de collectieve sector aanzienlijke nieuwe verplichtingen aan te gaan in de vorm van een lening van ANG 350 miljoen, alvorens een besluit kan worden genomen over het duurzaam gezond maken van het zorgstelsel. Het Cft is dan ook in lijn met de aanwijzing van mening dat vanuit een prudent begrotingsbeleid eerst besluiten dienen te worden genomen die het zorgstelsel duurzaam gezond maken alvorens aanzienlijke verplichtingen worden aangegaan in de vorm van de bouw van een ziekenhuis. Deze besluiten zouden hooguit hand in hand kunnen gaan maar niet in omgekeerde volgorde. Het Cft blijft dan ook bij zijn standpunt zoals dat ten tijde van het advies aan de RMR tot het geven van een aanwijzing kenbaar is gemaakt.

De aanwijzing houdt na het Besluit op het beroep op de aanwijzing van 2 november 2012 in, dat verplichtingen tot het aangaan van leningen niet in de begroting 2012 worden opgenomen zolang geen meerjarig evenwicht in de zin van artikel 15 van de Rijkswet is bereikt. En voor zover het de bouw van een nieuw ziekenhuis betreft, worden verplichtingen niet opgenomen in de begroting 2012 indien niet tevens maatregelen worden getroffen die nodig zijn om een verantwoorde exploitatie mogelijk te maken; waarbij voldoende realistisch moet zijn dat deze maatregelen ook daadwerkelijk zullen worden uitgevoerd, een en ander nader uit te werken in overleg met het Cft.

Kortom, de begroting dient meerjarig in evenwicht te zijn en er dienen maatregelen te worden getroffen waarvan duidelijk is dat deze worden uitgevoerd. Niet onvermeld mag blijven dat dit alles conform de aanwijzing in overleg met het Cft dient plaats te vinden. De structuur zoals die ten tijde van de presentatie is voorgelegd, is niet een structuur waarmee het Cft op dit moment kan instemmen. Bovendien leidt het tot hogere financieringskosten dan onder gebruik van de inschrijfrekening mogelijk zou zijn. Aangezien het aangaan van leningen aanzienlijke risico's voor de overheidsfinanciën

met zich meebrengt ligt een grote voorzichtigheid ten aanzien van leningen voor nieuwe projecten voor de hand, zolang die risico's niet voldoende zijn ondervangen.

Op basis van de tot nu toe ontvangen gegevens, heeft het Cft op dit moment een aantal vragen die zij graag beantwoord ziet alvorens een nader oordeel te vellen over de gekozen financieringsconstructie.

1. Is de rentevergoeding op de financiering zodanig dat deze past binnen de rendabele business case waarop de SOAB een positief advies heeft gegeven en wordt er in de business case geen rekening gehouden met een herfinanciering van de lening middels de lopende inschrijving van Nederland (artikel 16 Rijkswet)?
2. Staat de overheid op geen enkele wijze garant ten aanzien van de lening en/of ten opzichte van de externe financiers?
3. Zijn er geen directe en/of indirecte (rest-)risico's voor de begroting van Curaçao?

Het is tevens van belang dat uw ministerie het Cft periodiek blijft informeren over de voortgang van de besluitvorming en onderhandelingen die uiteindelijk zullen leiden tot het aangaan van de financiële verplichtingen, evenals de wijze waarop en de mate waarin mogelijke risico's voor de begroting worden afgedekt.

Om tot een gedegen beoordeling te komen vraagt het Cft u op basis van artikel 8 van de Rijkswet om het Cft volledige inzage te geven in de (concept)stukken die ten grondslag liggen aan het mogelijk aangaan van deze financiering.

Het Cft treedt ten aanzien van bovenstaande voorwaarden gaarne met u in nader overleg. Gegeven de omvang van de financiële verplichtingen en risico's die hiermee gepaard gaan wenst het Cft van u een schriftelijke reactie op deze brief binnen een termijn van twee weken.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft gaarne bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

prof. dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao